

Juha Kivekäs

Entistä Enontekiötä kuvin 3.

Enontekiö ja lähiseudut

Alkusanat:

Kirjan valokuvat ovat Geologian tutkimuskeskuksen hienosta kokoelmasta, suur-kiitos heille siitä. Todellinen kulttuuriteko, mukana on myös kolme museoviraston valokuva. Lisäksi mukana on Yrjö Kortelaisen, Bertil Öhmanin, ja Aulis Hämäläinen, Lauri Siivosen ja Veikko Saaren ottamia, sekä ystäviltäni saatuja kuvia Enontekiöltä. Valokuvista haluan kiittää Maija Vuontisjärveä, Tarja Ylitaloa, Orvo Öhmania, Hilma Laaksoa, Taisto Laaksoa, Esko Mäntyvaaraa, Veikko Saarta, Kaarina Laitilaa, Tuula Kelottijärveä ja Seppo J. Partasta. Sekä monia Lapin asukkaita ja Pertti Eerikäistä jotka ovat auttaneet valokuvien tunnistamisissa.

Seppo Tolvasen, Hissu Kamilan/ Tuula Sääksi, Yrjö Kokon, Yrjö Kortelaisen, Väinö J Oinosen, Kalle Vuontisjärven, Einari Palon, Ragnar Lassinantin, Veli-Pekka Lehtolan, Urho Kekkonen, Aimo Kallion, Samuli ja Jenny Paulaharjun, Nils-Henrik Valkeapään, Niilo Laakson, Maiju Näkkäläjärven, Arto Paasilinnan, Eila Jokelan, Jukka Harju, Ritva-Liisa ja Ilkka Sumun, Taisto Laakso, Erik Thermanin, Marja Vuorelaisen ja Matti Caloniuksen muistelukset Enontekiöltä elävöittävät kirjan kuvia, mukana on myös muutamia vanhoja lehtikirjoituksia.

Kustantaja:

BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja:

BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN 978-952-330-396-6

Juha Kivekäs

Entistä Enontekiötä kuvin 3

Havske guojbme oaned matke. — Hauska kumppani lyhentää matkan

Äitienpäiväjuhlat Hetan kansakoululla v. 1923

Ohjelmassa oli m.m. kuorolaulua.

Legendaarisen Vuontis-Kallen tarinoita

”Olihan se telefooniki olemassa, mutta kuuluvaisuus oli kehnon puolheinen. Oli siinä muuki varjopuoli. Silloin ei keskuksenhoitajat tarvinhet sisäminsteriltä luppaa hakea, jos halusit joittenki mielipitheitten vaihtoa kuunnella. Jos oikhein tärkeän asian sattu kuulemhan, vaiva sitä oli yksin tietona pittää. Sen hääty muistella parhaale ystävälle, tietäen ettei tämä sitä eelleen kerro. Mutta oli tällä naapurillaki semmonen kaveri, joka osas tietonsa salassa pittää.

Mutta jostaki käsittämättömästä syystä jo toisen päivän iltana kaikki kylän vaimot sen tiesit, vielä pienen lisän kans. Jos soli ollu tyttären ja pojan välinen puhelu, niin senverran soli lisäintynny, ette se tyvär oli ruvenu pikkuluita kasvattamhan, onneksi ei sen enempää. Ei kannattanu tievonvälittäjän perhään kysyä. Puhelut kuulemma kuuluuit läpi, ku tolppaa vasten korvan paino.”

Kuva: Juhani Ahola, Museovirasto

Teksti: Kalle Vuontisjärvi. / <http://www.hetan-majatalo.fi/vuontis-kallen-tarinoita/>

Äitienpäiväjuhlat Hetan kansakoulun juhlasalissa 1960-luvulla

Oik. Vieno Laakso, Martti Hetta, Kalle Vuontisjärvi, Niilo Laakso, Helmi Syväjärvi, Veikko Laakso, Hilma Laakso, Helli Stoor, Hilja Angeli ja Alfred Angeli.

Äitienpäiväjuhlat järjestettiin yleensä Hetan kansakoulun opettajien ja muiden viranhaltioiden toimesta ja esiintyjinä olivat koulun omat oppilaat, jotka esittivät runoja sekä kuorolaulua urkuharmoonin säestyksellä.

Mutta kerran kylän miehet innostuivat itse järjestämään juhlan äideille, muistaakseni tässä juhlassa myös yksi isä, Taisto Laakso, esitti pari yksinlaulua opettaja Yrjö Kortelaisen säestäessä urkuharmoonilla. Isät hoitivat kaiken, tarjoilun, keittiön ja tiskauksen.

Kuva: Maija Vuontisjärven albumista / Juha Kivekään arkisto.

Teksti: Juha Kivekäs.

Marianpäivä Ounasjärven jäällä 1960-luvun alussa

Lähtetäjänä vas. Syväjärven Jussi ja keskellä poron kanssa Matti Näkkäljärvi, edessä oikealla Anni Kristiina Magga os. Näkkäljärvi .

Näkkäljärven Matin susijahti

”Aikoinaan, ja vielä Jatkosodan jälkeenkin tunturimailla asusti paljon susia promiesten riesana. Ne olivat ovelia, röyhkeitä saalistajia ja osasivat iskeä silloin kun paimenen silmä vältti. Kerran Matti ollessaan paimenessa Termisvaarassa, kiikaroidessaan oli huomannut kuuden suden lauman lähestyvän tokkaa. Hukat olivat kuitenkin painuneet alarinteellä olevaan kuruun ja panneet maata. Matilla oli mukana saksalainen sotilaskivääri, jonka lippaaseen mahtui viisi panosta. Matti oli karauttanut rinnettä alas keskelle nukkuvaa susilaumaa. Hän kertoi että "silloin rupesi hännät heilumaan" ja hän ampumaan.

Ei osannut, vaan kaikki karkasivat, mutta se hyöty siitä säilyttelystä oli, etteivät hukat koko talvena uskaltaneet tulla Näkkälän porokarjaan. Kyselin Matilta, että pystyykö kotka kantamaan poronvasaa kun siitä niin paljon tingataan, kertoi hän nähneensä, kun kotka nappasi vastasyntyneen vasan ja kantoi pois. Monet lintumiehet väittävät, ettei kotka pysty poronvasan painoista saalista kantamaan, mutta uskon kyllä Mattia. Tappamaan kotka pystyy kyllä isommankin poron ainakin kermikän.”

Kuva: Yrjö Kortelainen / Juha Kivekkään valokuva-arkisto. **Teksti:** Seppo Tolvanen.

Kuvien mukana matkaamme entiseen Enontekiöön ja sen lähi-seuduille. Kuvien ohessa olevat lyhyet kertomukset elävöittävät kuvien kertomaa tarinaa.

Kirjan valokuvat ovat Geologian tutkimuskeskuksen hienosta kokoelmasta, suur-kiitos heille siitä. Todellinen kulttuuriteko, mukana on myös kolme museoviraston valokuva. Lisäksi mukana on Yrjö Kortelaisen, Bertil Öhmanin, ja Aulis Hämäläinen, Lauri Siivosen ja Veikko Saaren ottamia, sekä ystäviltäni saatuja kuvia Enontekiöltä.

Kansikuva: Tuomas Antinpoika Näkkäläjärvi Pöyrisjoella v. 1954. Kuva: Yrjö Kortelainen.

BoDTM
BOOKS on DEMAND